

ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНИХ ІНТЕРНЕТ-ЗАСТОСУНКІВ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ

Людмила ПРОЦАЙ,

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

Тетяна ЛАВРИК,

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 013 Початкова освіта
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

У статті обґрунтовано можливості інтернет-сервісів в процесі організації дистанційного навчання у початкової школи. Авторами проаналізовано стан впровадження дистанційної форми навчання в сучасній освіті. Розкрито значення понять базових режимів роботи в контексті дистанційної освіти. Автори охарактеризували сучасні інтернет-застосунки, які спрямовані на забезпечення ефективної взаємодії усіх учасників освітнього процесу.

Ключові слова: дистанційне навчання, асинхронне навчання, синхронне навчання, інтернет-застосунки, початкова школа.

The article substantiates the possibilities of Internet services in the process of organizing distance learning in primary school. The authors analyzed the state of implementation of distance education in modern education. The meaning of the concepts of basic modes of work in the context of distance education is revealed.

The authors define that the asynchronous mode of learning is the interaction of the participants of the educational process during which the participants interact with each other with a time delay, and the synchronous mode is the interaction of the subjects of distance learning, during which all the participants are simultaneously in the web environment. The authors characterized modern Internet applications aimed at ensuring effective interaction of all participants in the educational process.

Keywords: distance education, asynchronous learning, synchronous learning, internet applications, primary school.

THE POTENTIAL OF MODERN INTERNET APPLICATIONS IN THE DISTANCE EDUCATION PROCESS OF YOUNGER SCHOOL STUDENTS

Lyudmila PROTSAY, Tetiana LAVRYK

Сьогодні вимагає внесення значних корективів в освіту. В першу чергу це стосується теми дистанційного навчання, адже зараз вона постає все дедалі гостріше. Враховуючи часті карантинні обмеження, безліч країн, і Україна не виключення, вже вкотре вимушено переходять на дистанційну освіту. Сучасні педагоги зіткнулися із труднощами в освоєнні нової форми навчання, яку ще не так давно вважали лише допоміжною.

Нині освітяни не мають одностайної думки щодо дистанційного навчання, для одних така форма освіти це перевага і великі можливості, які передбачають необмежену кількість ресурсів для педагогічної діяльності. Інші ж вбачають лише негативні фактори, пов'язані із браком живого спілкування та загальними проблемами з мережею.

Аналіз публікацій до теми дослідження дає змогу стверджувати, що питаннями трактування дефініції «дистанційне навчання», розкриттям значення та практичного досвіду використання даної форми освітньої діяльності цікавилися (М. Громяк, О. Карабін); ретроспективний аналіз становлення сучасної дистанційної освіти у своїх працях представив (І. Замулін); основні переваги та недоліки дистанційного навчання розглянуто в напрацюваннях (Н. Гроссу); проблемам організації дистанційного навчання на предметних уроках присвячено роботи (О. Безкоровайної, А. Лотоцької, О. Турко); особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи із застосуванням дистанційного навчанням цікавили (Л. Приходько, Л. Ройко, О. Муковіз, В. Кілочок); питання використання хмарних технологій та інтернет-застосунків досліджували (І. Войтович, Н. Остапчук, С. Петренко, Н. Гаценко, Г. Філь, В. Корвегіна).

Мета статті – теоретично обґрунтувати можливості інтернет-сервісів в процесі організації дистанційної освітньої діяльності учнів початкової школи. Відповідно до мети статті визначено такі завдання:

1. Зробити аналіз стану впровадження дистанційного навчання в сучасній освіті.

2. Розтлумачити основні терміни теми дослідження.
3. Обґрунтувати види режимів роботи дистанційної освіти.
4. Охарактеризувати сучасні інтернет-застосунки, спрямовані на забезпечення ефективної взаємодії вчителів, учнів початкових класів, та їх батьків в процесі організації дистанційної освіти.

Реалії нашого часу ставлять перед освітою проблему підготовки вчителів до володіння інноваційними освітніми технологіями та розвитку в них умінь використання в навчальній діяльності електронного контенту [12, с. 217]. Зокрема це стосується фахівців початкової ланки освіти, які покликані забезпечити організацію навчальної діяльності учнів, допомагати їм в технічних питаннях. Адже для молодших школярів важлива постійна присутність дорослих (учителів та батьків), які будуть скеровувати діяльність дітей принаймні на початкових етапах засвоєння загальних прийомів роботи.

Основні труднощі цього процесу пов'язані з тим, що педагогічні працівники недостатньо ознайомлені з усіма можливостями сучасних засобів дистанційної освіти, формами (режимами) та методами роботи, які вона передбачає.

Вважаємо за необхідне розкрити значення понять базових режимів роботи в контексті дистанційної освіти. Згідно Положення про дистанційне навчання виділяють:

– асинхронний режим, що являє собою взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо [9, с. 1];

– синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, в ході якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо) [9, с. 2].

Вибір певного режиму передбачає використання того чи іншого інтернет-застосунку. Тож, маємо на меті, охарактеризувати деякі з них, відкрити їх основні можливості, враховуючи режим роботи в ході дистанційного навчання.

За асинхронного режиму, навчання базується на використанні хмарних технологій, адже вони дозволяють педагогам створювати, зберігати і структурувати потужні масиви інформації та забезпечувати доступ до них здобувачам освіти, організувати спільну проектну діяльність [10, с. 73].

Серед відомих сервісів варто виділити сервіси Google (Gmail-пошта, Google-Диск, Google Classroom, Google Calendar, Google

Docs, Google-Forms). Слід додати, що вони є доступними і безкоштовними для користувачів Google-аккаунту. Кириленко В. стверджує, що в освітній діяльності гарно зарекомендували себе Learning Apps та Youtube [5, с. 9].

Маємо на меті розкрити основний освітній потенціал деяких інтернет-застосунків, що використовуються за взаємодії із затримкою в часі в контексті початкової освіти. Серед них виділяємо наступні:

– Сервіс Gmail-пошта може використовуватися вчителями як засіб поширення інформації (посилань, завдань), а також як середовище для обміну повідомленнями.

– Google Docs – це набір інструментів для створення текстових документів, таблиць і презентацій. Фахівці початкової школи можуть використовувати застосунок з метою забезпечення самостійних робіт, виконання учнями диференційованих завдань. Позитивною якістю Google Docs є те, що він передбачає надання спільного доступу до документів, що допомагає організувати групову діяльність молодших школярів.

– Google-Диск є своєрідним хмарним сховищем, що передбачає синхронізацію даних та файлів.

– Google Calendar дозволяє ефективно планувати освітню діяльність педагога, прикріплювати розклади контрольних, самостійних робіт, дати захисту навчальних проєктів, інформувати батьків про збори та індивідуальні консультації учнів. Також, застосунок використовується для планування відеоконференцій в Google Meet, що значно полегшує організацію навчальної роботи.

– Google-Forms – сервіс для створення тестових завдань, опитувальників, анкет. Він має ряд корисних функцій пов'язаних з автоматизацією перевірки тестів, можливістю додавати допоміжний матеріал до деяких завдань (посилання, відео, зображення тощо), вибором готових шаблонів, збором електронних адрес школярів, додаванням завдань різних типів. Застосунок дозволяє переглядати тест у тому вигляді, в якому його бачитимуть користувачі – учні чи батьки. Це значно полегшує процес перевірки та редагування тесту. Google-Forms містить статистику загального розподілу балів та окремих запитань, а також передбачає перегляд результатів діяльності окремого учня.

– Google Classroom – сервіс для створення окремих класів учнів, де вчителі можуть розміщувати матеріали і завдання до навчальних тем.

Колектив авторів Г. Філь, Н. Гаценко, В. Корвегіна стверджують, що дана навчальна платформа дозволяє використовувати низку інтегрованих інструментів пакету Google Suite (Gmail-пошта, Google Drive, Google-Forms) [12, с. 218].

Застосунок зручний у використанні та має низку переваг: дозволяє розміщувати оголошення в потік новин; має функцію створення навчальних завдань з часовим обмеженням і додавання інших викладачів; передбачає прикріплення допоміжних матеріалів (документів, відео, презентацій, зображень, посилань); має готові шаблони для роботи (зокрема для додавання матеріалу, завдань, тестів тощо); передбачає функцію коментування завдань та виконаних робіт. Мобільний додаток має засоби для онлайн-перевірки.

Цей сервіс містить електронний журнал успішності класу. Використовуючи Gmail-пошту, вчитель автоматично зможе надіслати оцінку та перевірену роботу учневі.

В ході дистанційного навчання набули популярності сервіси Zoom, Google Meet та Skype, які дозволяють організовувати конференції задля забезпечення синхронного режиму навчання. Основними характеристиками до загальних характеристик цих сервісів можна віднести: кількість учасників; тривалість онлайн-трансляції; функцію демонстрації екрану.

За твердженнями Т. Грицюк, максимальна кількість учасників у Zoom та Google Meet – 100 осіб, а в застосунку Skype лише 50. Тривалість відеоконференції на сервісах також різна. Zoom пропонує 40 хв., Google Meet – 60. Максимального значення тривалості конференції на Skype взагалі не існує. Демонстрацію екрану в Skype може проводити лише один користувач, в Zoom дозвіл надається декільком особам. Функція демонстрації екрану в Google Meet наявна, і має додаткові можливості (редагування в режимі реального часу) [4, с. 182].

Сучасні реалії життя, пов'язані з карантинними обмеженнями, дали великий поштовх розвитку дистанційного навчання, а також допомогли визначити рівень конкурентоспроможності освітян. Це в свою чергу, зумовило виникнення проблеми підготовки фахівців початкової школи до діяльності в площині дистанційної освіти. Ми дотримуємося думки, що основними завданнями цього процесу має стати ознайомлення вчителів початкових класів (дійсних і майбутніх) з можливими режимами роботи (асинхронним та синхронним), і потенціалом сучасних інтернет-застосунків.

Перспективи майбутніх наукових розвідок вбачаємо у дослідженні можливостей використання Class Dojo та Ding Talk в організації освітньої діяльності початкової школи.

Список використаних джерел:

1. Войтович І. С., Сергієнко В. П., Гнедко Н. М., Музичук К. П. та ін. Хмарні технології в навчальних закладах : монографія. К. : РВВ НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 286 с.
2. Воротинцева О. Поєднання синхронного та асинхронного режимів дистанційного навчання в умовах карантину на прикладі Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти. *Стратегічні напрямки розвитку науки: фактори впливу та взаємодії*. Т.3. Суми, 2020. С. 69–73. URL: <https://ojs.ukrlgos.in.ua/index.php/mcnd/article/download/3049/2951>
3. Вороникова І. П. Умови формування цифрової компетентності вчителя у післядипломній освіті. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету: збірник наукових праць*. 2019. №6. С. 110–118. URL: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2019.6.101118>
4. Грицюк Т. В. Хмарні технології як ефективний засіб у формуванні екологічної культури. С. 182–184. URL: <http://elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/5652/1/zbirnik-182-184.pdf>
5. Кириленко В. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи засобами хмарних сервісів у закладах вищої освіти. URL: http://library.vspu.net/bitstream/handle/123456789/6670/%d0%9a%d0%b8%d1%80%d0%b8%d0%bb%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%92.%d0%92._%d1%84%d0%b0%d1%85%d0%be%d0%b2%d0%b0.docx.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Кучерак І. В. Інформаційні виклики в роботі сучасного педагога: виклики НУШ. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: «Педагогічні науки». URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3845>
7. Лотоцька А., Пасічник О. Організація дистанційного навчання в школі. Методичні рекомендації. 2020. С. 36. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
8. Муковіз О. П. Основи дистанційного навчання у початковій освіті : навч.-метод. посіб. Умань : Візаві, 2018. 128 с.
9. Положення про дистанційне навчання (2013). URL: <https://zdbl.site/wp-content/uploads/2020/08/polozhennya-pro-distanczine-navchannya.pdf>
10. Тарадай Т. Застосування платформи google на уроках інформатики початкової школи. *Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 23-24 травня 2018 р.) ; Полт. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. С. 71–74. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10451>

11. Турко О. В. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія / за ред. В. М. Чайки, О. І. Янкович. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. С. 118–126.
12. Філь Г., Гаценко Н., Корвегіна В. Аспекти використання хмарних технологій Google Classroom в сучасному освітньому середовищі. *Modern science: problems and innovations*. Abstract of VII integrational scientific and practical conference, Stockholm, 20-22 september, 2020. С. 217–221.